

Presentació

⇒ JOAN CAMÓS I CABECERAN
CENTRE D'ESTUDIS DE L'HOSPITALET
PROFESSOR D'HISTÒRIA

Aquest nou *Quaderns d'estudi* ve a omplir un buit que de fa temps ens preocupa com entitat. Hem de repensar l'Hospitalet d'aquest nou mil·lenni i massa cops la nostra percepció, tan urbanísticament com culturalment, està estancada cap a finals del franquisme.

Aquesta percepció de la ciutat probablement ja l'hem canviada pel que fa al paisatge urbà. L'Hospitalet està immers en un procés de transformació com no s'havia produït fins ara. Desaparició de les zones tradicionals industrials i ocupació de nous espais de la ciutat. Aquest canvi serà total quan s'aconsegueixin superar les barreres de les vies de la Renfe i, que pel que sembla, no hi som pas lluny.

La ciutat, però, són edificis, carrers, espais i per damunt de tot persones i la seva interrelació, és a dir, les dinàmiques culturals que es generen. Si alguna cosa no és estàtica és la cultura que està constantment en canvi i transformació, ja que és el resultat permanent de les aportacions que els diversos col·lectius van realitzant.

En molts dels nostres estudis hem definit l'Hospitalet com a ciutat de la immigració, i el segle XX és el de les dues grans onades. La de 1915-1930, la de la immigració murciano-almeriense i la del 50-75, d'Andalusia, Extremadura i de la resta de l'Estat. Si en la primera onada es definiren els barris de Collblanc-la Torrassa i Santa Eulàlia, durant la segona s'estructuraren la Florida-les Planes, Pubilla Cases i Can Serra (Adela Ros els anomena els Tres Barris). L'Hospitalet tancarà urbanísticament aquesta segona onada amb la construcció de Bellvitge i Gornal.

En aquest *Quaderns d'estudi* fem una primera aproximació a les transformacions socio-culturals de la ciutat com a conseqüència de la segona onada immigratòria. Són estudis antropològics i sociològics, tres de caràcter local, estudiant les implicacions d'aquella immigració andalusa a partir de diverses entitats i expressions culturals i l'altre article ens planteja el que significa la interculturalitat des de l'Hospitalet.

Hi ha hagut un llarg debat sobre la societat catalana i la seva cultura. Aquest és un tema complex i que al llarg del segle ha sofert variacions dràstiques. Una cosa era la percepció de la cultura catalana que es tenia en els anys trenta amb el xoc de la primera onada immigratòria. Aquella visió de la cultura catalana es mantingué fins els anys seixanta. El llibre de Paco Candel *Els altres catalans*, publicat l'any 1964, simbo-

litza aquest canvi de visió que més o menys s'ha mantingut fins ara. Entenem que una concepció immutable de la cultura pot esdevenir confrontació. És amb la pretensió de donar més elements sobre la diversitat d'expressions culturals i noves perspectives d'interculturalitat d'avui a l'Hospitalet que presentem aquest *Quaderns d'estudi*.

Juana Ibáñez analitza el procés associatiu de la població originària d'Andalusia estudiant els orígens, l'evolució i la situació actual de les associacions ètnico-andaluses. Hi ha trenta set entitats enregistrades per la Generalitat i l'Ajuntament i evidentment tots els barris hi són representats. Algunes tenen només un àmbit d'actuació en el barri concret, d'altres a nivell de tot l'Hospitalet, com la *Peña Flamenca Antonio Mairena*, la *Asociación Cultural Andaluza*, o la *Cofradía 15+1*. D'altres, tenen una actuació a nivell de tot Catalunya, són les Cases de... (Baena, Paradas o Huelva) i les *Hermandades Rocieras*. Al llarg d'aquests últims anys hi ha hagut també una evolució d'aquestes expressions culturals i les penyes flamenques han estat substituïdes per les Cases o Centres Culturals. S'ha produït la reafirmació de valors culturals propis i originaris, diferents, i aquesta recuperació s'ha fet a Catalunya, de forma original en la seva expressió i en les formes d'associacionisme diferents a les d'Andalusia. S'ha incorporat al patrimoni de Catalunya un conjunt d'aportacions d'arrel ètnico-andalusa resultat del procés associatiu de tots aquests anys.

Com diu Juana Ibáñez, ara ens trobem al final d'una etapa, els fills/es dels que vingueren ja no són considerats, ni per ells mateixos, ni com immigrants, ni com andalusos.

Adela Ros ens explica que estem davant d'una nova etnicitat. La cultura d'origen fou imprescindible per adaptar-se i sobreviure al nou context urbà i cultural però la nova etnicitat neix com una invenció, lligada al lloc on es viu i al present. Ara cal redefinir paraules que encara són utilitzades amb significats de passat, com immigrants i fills/es d'immigrants. Però també catalans o Catalunya. De fet una de les bases polítiques d'identitat a Catalunya, la que borra les etnicitats que no siguin la catalana, avui ja no és admissible.

Clara Carme Parramon analitza la *Cofradía 15+1* que des de fa 20 anys està organitzant una Setmana Santa a l'Hospitalet, recorrent els barris de Pubilla Cases i la Florida. Aquest esdeveniment cultural de la ciutat aplega unes 200.000 persones. En el seu article defineix alguns dels elements que poden explicar el multitudinari procés d'identificació col·lectiva a l'entorn d'aquella celebració.

En plena transició democràtica, l'any 1978, els que serien la *Cofradía 15+1* improvisaren la seva primera sortida al carrer. Des d'aleshores, cada any han anat afegint nous elements de simbologia religiosa, al marge de l'Església. Actualment, en els dies de Setmana Santa, la *Cofradía 15+1* organitza cinc processons, en les que passen

un total de nou imatges. Hi participen directament més d'un miler de persones.

Des del primer moment, el +1 de la denominació de la *Cofradía* volia simbolitzar la participació del poble. És òbvia la presència del component religiós, si més no, Clara Carme Parramon incideix especialment en la identitat de barri i identitat ciutadana com les dues vessants que aquesta celebració ha anat construint més densament. El que va néixer com la setmana santa de Pubilla Cases, avui és la Setmana Santa de l'Hospitalet. I al llarg d'aquest temps s'ha anat autoconstruint un conjunt de símbols i al mateix temps l'espai per on passa la processó s'ha anat transformant i creant nous referents simbòlics. També tracta, d'una manera especial, l'evolució de la identitat ètnica, sentint-se d'allí on ja no es viu i d'aquí on s'ha iniciat una nova vida i per tant expressant sentiments de pertinença plurals. Els testimonis directes que la Clara Carme Parramon va introduint al llarg del text per poder anar seguint tot aquest raonament són absolutament exemplificadors.

Jaume Botey en el seu article proposa una mirada al futur, és a dir, evitar visions localistes i veure la realitat de l'Hospitalet i Catalunya en un context global i en canvi constant. Ens recorda el procés de transformació de les cultures al llarg del temps i com Catalunya ha estat terra de pas, per situar-nos en les perspectives de les noves migracions perifèria-centre. Proposa crear mecanismes col·lectius per evitar l'endogàmia cultural i l'assimilacionisme. Recorda que darrere d'aquest conjunt de problemes culturals s'amaguen unes noves modalitats de racisme de classe i que tots els pobres són estrangers a la societat dels diners. És per tot això que l'educació multicultural ha d'insistir en les arrels de la desigualtat i en el refús del sistema-món.

L'explosió de sentiments particularistes són presentats com una forma de defensar la precària individualitat en un món d'uniformismes. Es la fi d'una racionalitat que ha justificat i definit una determinada organització del món. Finalment, explica com les claus per a la construcció del futur es troben en el diàleg i el respecte profund envers els altres.